

آبَنَرِهَنْدُ

سال هشتم - شماره پنجم

مهرماه ۱۳۵۰

آئینه هندی

سال هشتم - شماره پنجم

مهر ماه ۱۳۵۰

سردبیر : مهتاب ناراین ماتور

در این شماره :

عنوان	صفحه
شرکت رئیس جمهوری هند در جشن دوهزاروپانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران	۱
اهدای قطار به والا حضرت ولیعهد	۲
برگزاری جشن دوهزاروپانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران در هند	۳
ورقی از استقلال تاریخ هند	۴
نمایشنامه ویکرم ارسی	۷
امکانات جدید همکاری فنی هند در زمینه راه آهن	۱۴
کتابهای جدید	۱۶
اخبار هند	۱۷
برنامه فارسی رادیو دهلی	۲۴

نشریه اداره اطلاعات هند - تهران

چاپ سکه

شرکت رئیس جمهوری هند در جشن های دوهزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران

در ضیافت شامی که از طرف اعلیحضرتین به افتخار سران کشورهای خارجی و سایر میهمانان برپا شده بود شرکت نمودند و پس از صرف شام برنامه نوروصدا را مشاهده کردند.

رئیس جمهوری هند و بانو در روز ۲۳ مهر رژه پرشکوه نظامی را مشاهده کردند و صبح روز شنبه ۲۴ مهرماه از میزبانان عالیقدر خود اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو خدا حافظی نموده به هند مراجعت کردند.

رئیس جمهوری هند قبل از عزیمت به هند پیام زیر را به حضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر مخابره کردند:

«اکنون که ملت دوست و میهمان نواز و کشور زیبایی شما را ترك میکنم خود و همسر مایلم مراتب سپاسگزاری عمیق خویش را از پذیرائی گرم و صمیمانه آن اعلیحضرت و ترتیبات مجالی که برای اقامت ما در تخت جمشید داده شده بود ابراز دارم. ما دلپذیرترین خاطرات سه روز

حضرت رئیس جمهوری هند و بانو و .و. گیری باتفاق فرزند خود آقای و . شنکر گیری نماینده مجلس مردم هند و همسرش بانو موهینی بهاسکر گیری و آقای س . ك . بنرجی معاون وزارت امور خارجه هند و آقای محبوب احمد رئیس تشریفات و آقای کریشنا مانی دبیر رئیس جمهور بمنظور شرکت در جشن های دوهزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران روز چهارشنبه ۲۱ مهرماه ۱۳۵۰ با هواپیمای اختصاصی به فرودگاه شیراز وارد شدند.

در فرودگاه شیراز والا حضرت شاهپور غلامرضا پهلوی و همسرشان از رئیس جمهوری هند و بانو گیری و همراهان استقبال کردند و پس از انجام تشریفات رئیس جمهوری و همراهان عازم تخت جمشید شدند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو در تخت جمشید از رئیس جمهوری هند و بانو گیری استقبال کردند و پس از انجام تشریفات مهمانان عالیقدر خویش را تا اقامتگاه آنها همراهی فرمودند.

رئیس جمهوری هند و بانو گیری روز ۲۲ مهرماه

حضرت و . و . گیری رئیس جمهوری هند در میان سران کشورهای شرکت کننده در جشن های دوهزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران مشاهده میشود

حضرت و . و . گیری رئیس جمهوری هند و بانو بهنگام ورود به شیراز مورد استقبال و الاحضرت شاهپور غلامرضا پهلوی قرار گرفتند .

فرستاده اند . ایشان اظهار امیدواری نمودند که این نشانی
علائق دیرینه دوستی ایران و هند را استوارتر سازد .
بانو گیری گفت اطمینان دارد که کودکان دو کشور
روابط ایران و هند را هرچه بیشتر گسترش خواهند داد .
علیاحضرت شهبانو و والاحضرت همایون ولایتعهد از
بانو گیری برای این هدیه اظهار سپاسگزاری نمودند .
قطار ایران و هند که شامل یک لکوموتیو برقی با دو
دستگاه واگن و کلیه لوازم راه آهن و علامت ها میباشد
بوسیله مهندسین هندی طراحی و ساخته شده است . فاصله
بین خطوط راه آهن که در حدود یک کیلومتر می باشد ۳۸۱
میلومتر است .

لکوموتیو قطار ایران و هند که بوسیله راه آهن هند
طراحی و ساخته شده دارای یک موتور با قدرت ۳۰ اسب
میباشد و با سرعت ۱۵ کیلومتر در ساعت حرکت میکند .
ظرفیت هر دو واگن برای ۲۴ کودک میباشد و محلی نیز
برای یک نفر راهنما در آن در نظر گرفته شده تا کودکان
توانند زیر نظر وی از سفر خود لذت ببرند .

فراموش نشدنی را که با آن اعلیحضرت گذرانده ایم به همراه
خود می بریم .
ما با امید های جدید برای آینده دوستی و همکاری
ایران و هند به میهن خود مراجعت مینمائیم »

اهدای قطار به والاحضرت ولیعهد

بانو گیری همسر رئیس جمهوری هند قبل از عزیمت
از ایران طی مراسمی که در حضور اعلیحضرت شاهنشاه
آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران در تخت جمشید
برپا گردید کلید طلائی قطار راه آهنی را که از طرف
کودکان هند به کودکان ایران هدیه شده است به والاحضرت
همایون ولایتعهد تقدیم کرد .

بانو گیری بهنگام تقدیم کلید به والاحضرت ولیعهد
اظهار داشت این کلید نشانه محبتی است که مردم هند نسبت
به ایران دارند و کودکان هند با این قطار شادباشها و بهترین
آرزوهای خود را برای خواهران و برادران ایرانی خود

برگزاری جشن‌های دوهزار و پانصدمین سال

بنیانگذاری شاهنشاهی ایران در هند

دهلی

بمناسبت جشن‌های دوهزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران روز ۱۲ مهر ۱۳۵۰ آقای پروفیسور نورالحسن وزیر مشاور در وزارت آموزش هند کنگره سه روزه ایران‌شناسی را در دهلی نو افتتاح کرد و طی سخنرانی خود به اهمیت روابط نزدیک ایران و هند که بیش از دو هزار سال پیش گهواره تمدن‌های باستانی میباشند تاکید نمود.

پروفیسور نورالحسن اظهار داشت شاهنشاه کورش بزرگ نخستین پادشاه در صف بزرگ و بدون وقفه پادشاهانی بود که بر ایران سلطنت کرده‌اند، او اولین پادشاهی بود که قانون را به جهانیان داد و از آزادی فردی پشتیبانی کرد.

وزیر مشاور هند گفت: پیام این شاهنشاه بزرگ که بر علیه ظلم و تشدد مبارزه کرد امروز نیز بخصوص برای آن قسمت‌های جهان که برای بدست آوردن حقوق اساسی بشر مبارزه میکنند دارای اهمیت خاصی میباشد. بنابراین شایسته است که دانشمندان هندی در این جشن شرکت کنند.

سپس چند تن از ایران‌شناسان و هندشناسان هندی درباره نفوذ زبان فارسی در ادبیات جهان و روابط ایران و هند طی قرون متمادی سخنرانی‌هایی ایراد نمودند.

بمبئی

آقای علی یاور جنگ استانداریالت مهاراشترا روز چهارم مهرماه مراسم جشن دوهزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران را در بمبئی افتتاح کرد.

آقای یاور علی جنگ که ریاست افتخاری کمیته جشن‌ها را در ایالت مهاراشترا برعهده دارد طی سخنان مبسوطی که در این جلسه ایراد داشت از توسعه روابط فرهنگی ایران و هند ابراز مسرت کرد و گفت: نفوذ فلسفه و هنر و فرهنگ ایران به میزان وسیعی در سنن اسلامی هند مشاهده میشود و زبان شیرین فارسی نیز اثر زیادی بر زبانهای هند از جمله اردو و هندی و مراآتی گذاشته است.

استاندار ایالت مهاراشترا در پایان سخنان خود اظهار امیدواری نمود که روابط دوستانه ایران و هند هرچه بیشتر توسعه یابد.

حیدرآباد

آقای کاندوبائی دسائی استاندار ایالت آندراپرادش هند روز بیستم مهرماه مراسم جشن‌های دوهزار و پانصد سال شاهنشاهی ایران را در شهر حیدرآباد افتتاح کرد. مراسم مزبور بمدت یک هفته ادامه داشت.

استاندار استان آندراپرادش طی سخنانی که باین مناسبت ایراد داشت گفت: درحالیکه کشورهای جهان هنوز هم برای عملی کردن منشور حقوق بشر و حقوق اساسی میکوشند کورش کبیر دوهزار و پانصدسال پیش آنرا به مرحله اجرا درآورد. کورش نه تنها یک فاتح بود بلکه شاهنشاهی نیکوکار و بشر دوست بود که قرن‌ها پیش هدف «رام راجیه» یعنی آئین کشورداری که رفاه کلیه افراد را در برمیگیرد عملی نمود.

آقای دسائی سپس گفت: دوستی بین مردم ایران و هند نه تنها از زمان باستانی استوار و برقرار است بلکه مردم دو کشور از یک قوم آریائی میباشند که بهنگام جدائی از یکدیگر یک شاخه آن به ایران رفت و شاخه دیگر به شمال هند مهاجرت کرد و مسکن گزید.

ورقی از تاریخ استقلال هند (۴)

تجزیه در کنگره

کمیته کنگره ملی هند پس از پایان مدتی که غیر قانونی اعلام شده بود یعنی پس از سه سال مجددا جلسهای در پاتنه تشکیل داد و گاندی از کنگره درخواست نمود که طرحهای پیش نهاد شده از طرف کمیته عامله هر چه زودتر بتصویب رسد ولی عملا هیچگونه قطعنامه و طرحی که قابل توجه و موثر باشد بتصویب نرسید زیرا در مدتی که کنگره غیر قانونی اعلام شده بود اعضای آن نیز حرارت و پشتکار سابق را از دست داده بودند و یکنوع ابهام و حالت یاس بر آنها چیره شده بود هر چند که بر طبق مقررات جدید پارلمانی و تشکیلاتی ایجاد شده بود ولی باز از قدرت و نفوذ دولت بریتانیا ورخنه کردن در اوضاع سیاسی هند چیزی کاسته نشده بود و عملا چرخهای حکومت با وفق و مرام و دلخواه او اداره میشد اعضای کنگره ملی هند که جدا خواستار استقلال تام بودند با وضع کنونی و اساسنامه دومینیونی و تشکیلات جدید سازگاری نداشتند و نافرمانی عمومی هم که برای بدست آوردن استقلال مدت زیادی جریان داشت تقریبا متوقف شده بود و این توقف شاید در اثر فرسودگی و عدم رضایت از اوضاع بنابر درخواست خود آنها انجام پذیرفته بود بعضی از اعضای کنگره عقیده داشتند که باید از مجرای قانونگزاری و شوراهای دولتی فعالیت مجدد را آغاز کرد عدهای دیگر بطوری مبهم عقیده سوسیالیستی را داشتند ولی اکثریت هیچ يك از این روش راه قبول نمیکردند اکثریت عقیده داشتند که اتخاذ روش سوسیالیستی موجب تفرقه و پراکندگی اعضای کنگره خواهد شد و از طرف دیگر ادامه فعالیت را از طریق مجاری دولتی و قانونگزاری عملی نمیدانستند و با آن موافق نبودند اکثریت مستقلا هیچگونه عقیده و راه علاجی را ابراز و پیشنهاد نمیکردند بلکه امید و پناهگاه خود را شخص گاندی میدانستند و در انتظار بهبود اوضاع توسط رهبر خویش بودند.

این وضع آشفته کنگره و عدم اتحاد آنها در ادامه فعالیت سبب عقب نشینی آن شد و میتوان گفت که بقوانین دولتی که در طی پانزده سال بی اعتنا بودند روی خوش نشان دادند مثلا «حزب سوراچ» هم در شوراهای دولتی و هم در مجالس قانونگزاری شرکت کرد و توجه خود را بسازمان

و تشکیلات جدید هند آشکار ساخت در اثر سازگاری برخی از اعضا و سازمانهای حزب کنگره با دولت سازمان آن قانونی اعلام گردید و ممنوعیت آن از طرف دولتی ملغی شد در صورتی که هنوز مجامع و انجمنهایی از قبیل انجمنهای دهقانی و سازمانهای جوانان و آموزش و پرورش بحال سابق خود غیر قانونی باقی ماندند بدین ترتیب کنگره عملا از اقدامات مستقیم و فعالیتهای همیشگی خود دست کشید و فعالیتت جدید خود را موافق خواست دولت انجام میداد دولت هم تمام قوانینی را که برضد نهضت نافرمانی عمومی وضع کرده بود عمل میکرد و سعی او بیشتر برای برانداختن سازمانها و مجامع دهقانی و اتحادیههای کارگری بود و در عوض مالکین بزرگ و سرمایه داران را برای تشکیل مجامع و اتحادیههای مالکین و سرمایه داران تشویق و حمایت میکرد و حمایت دولت از این مجامع بجائی رسید که حق عضویت آنها رسماً توسط مأمورین مالیاتی در ایالات جمع آوری میشد.

بدین ترتیب در مقابل اتحادیههای غیر قانونی کارگری و دهقانی مجامعی از مالکین بزرگ تشکیل میداد و از قدرت احزاب کارگری کنگره ملی میکاست قضا و عقاید و عدم اعتماد اعضا کنگره موجب مبهم بودن وضع سیاسی آن شده بود و بناچار سیاست خود را متمایل بسیاست دولت میکرد مثلاً يك قطعنامه بتصویب کنگره رسید که مقرر میداشت کنگره بهیچ وجه طرفدار مبارزه طبقاتی و ضبط املاک خصوصی نیست بلکه مخالف آن است این قطعنامه برای از بین بردن قطعنامه کراچی بود که در آن از مبارزه طبقاتی تا اندازه ای طرفداری شده بود تصویب این قطعنامه نشان میداد که سیاست کنگره تغییر کرده و موافق با نظریات دولت شده است و علت اصلی تصویب آن جلب مالکین بزرگ بود بطرف کنگره و از طرف دیگر کنگره سعی داشت که با عناصر اعتدالی و محافظه کار سازش داشته باشد و از آنها طرفداری کند و حتی نسبت به کسانی که از نهضت نافرمانی عمومی دشمنی علنی با کنگره داشتند روی خوش نشان داد و وضع کنگره طوری بود که اکثریت اعضا با سیاست جدید آن موافق بودند فقط يك جناح چپ وجود داشت که با اقدامات جدید کنگره مخالفت داشت ولی کنگره بدون توجه به عقاید جناح

مذکور روش جدید خود را ادامه میداد .

بدیهی است که دولت هم باین وصف حالت پیروزمندانه‌ای داشت و تصور میکرد که تمام سیاستی را که در مبارزه با نافرمانی عمومی دنبال کرده صحیح و ثمربخش بوده است و هم اکنون خود را بر تمام جریانات سیاسی کنگره و احزاب مسلط میدانست و اگرچه کنگره از حرارت مبارزه خود کاسته بود و خطرش کم شده بود مع هذا دولت سعی داشت که همین سیاست کلی را دنبال کند .

شرکت کنگره در انتخابات

یکی از مسائلی که در کنگره مطرح و مورد توجه عموم مردم بود تصمیم کنگره برای شرکت در انتخابات آینده مجمع قانونگزاری بود که کنگره میبایست در این باره تصمیم خود را اعلام دارد عده‌ای با شرکت کنگره در انتخابات مجمع قانونگزاری مخالف بودند و علت مخالفتشان این بود که شرکت در انتخابات سبب پیش گرفتن روش سازشکارانه با دولت خواهد بود و از طرفی با عدم شرکت کنگره در انتخابات میدان برای سایر دستجات و فرقه‌های مذهبی باز خواهد بود ولی بالاخره تصمیم نهائی کنگره موافقت با شرکت در انتخابات مجمع قانونگزاری بود .

در انتخابات مذکور کنگره موفقیت درخشانی بدست آورد و بسیاری از اعضای آن که با دولت سازگاری داشتند در این مبارزه انتخاباتی شکست خوردند .

دیگر از مسائلی که در کنگره مطرح بود تصمیم آن برای تشکیل يك مجمع موسسان جهت تدوین قانون اساسی جدید هند بود البته اینکار بدون موافقت دولت بریتانیا ممکن نبود و انتظار موافقتی هم از طرف دولت مذکور نمیرفت از اینرو بعضی از اعضای کنگره عقیده داشتند که مجمع موسسان را بصورت يك کنفرانس تمام احزاب برپا کنند چون يك چنین کنفرانسی هم در سالهای قبل سابقه داشته بالاخره این فکر صورت عملی بخود گرفت و دولت هم در ابتدا با تشکیل يك چنین مجمعی که بصورت کنفرانس تمام احزاب تشکیل خواهد شد موافقت کرد اما بعدا متوجه شد که در واقع تشکیل مجمع موسسان ممکن است برای او ایجاد خطر کند در ابتدا فکرش این بود که این کنفرانس تمام احزاب هم مانند سابق باشکست مواجه خواهد شد ولی بعدا متوجه خطر شد و از تشکیل آن جلوگیری بعمل آورد.

کنگره ملی هند و سایر افراد روشنفکر همواره عدم رضایت خود را نسبت بقانون اساسی پیش نهاد شده از طرف بریتانیا بیان میکردند و عقیده داشتند که هر چند بموجب این قانون یکنوع خودمختاری در ایالات هند برقرار میشود و ظاهرا تغییر شکلی در وضع سابق بوجود می‌آورد ولی قدرت واقعی مرکزی دولت در دست دولت بریتانیا خواهد بود زیرا اساس هند تشکیل يك فدراسیون بود که توسط شاهزادگان دست نشاندۀ هندی و سایر عمال انگلیسی اداره میشد و ریشه امپریالیست را در هند مستحکمر و پابرجا تر میساخت و نه

تنها اعضاء کنگره به عملی شدن این قانون رضایت نداشتند بلکه هر فرد عاقلی روش جدید را همان استعمار سابق میدانست و از آن هواداری نمیکرد زیرا از نظر تشکیلاتی هم واضح بود که بشکل میتوان این پانصد و پنجاه دولت کوچک و بزرگ و نیمه مستقل را بصورت واحدهای جداگانه سیاسی و اقتصادی باقی گذاشت و حق این بود که این دولت‌های کوچک ضمیمه هند بزرگ گردند و دولت واحدی را تشکیل دهند (همانطور که بعداز تأمین استقلال اینکار عملی شد.) باوجود این کنگره تصمیم گرفت در انتخاباتی که بموجب این قانون عملی خواهد شد شرکت نماید و بوسیله تماس با افراد کشور و تشجیز اذهان عمومی هدف و مبارزه خود را دنبال کند .

بالاخره روز انتخابات پیش آمد و کنگره نقشه خود را عملی کرد و نتیجه کاملا مطلوبی تحصیل نمود در تمام مدت انتخابات سران کنگره بمسافرت ایالات هند پرداختند و نطق‌ها و تبلیغات موثری ایراد و انجام دادند و بدینوسیله متینگ‌های بزرگ که از هزارها مردم هند تشکیل یافته بود برپا ساختند و باین مبارزه انتخاباتی همچنان شوق و هیجان مردم برپا خواست و توانستند اکثریت انتخاب شوندگان را بدست بیاورند بعداز پیروزی در انتخابات اعضاء کنگره مقام وزارت ایالات رانیز بشرط آنکه نائب السلطنه مامورین انگلیسی در کار آنان مداخله نکنند قبول کردند و بدین ترتیب اکثریت وزراء ایالات از اعضاء کنگره انتخاب شدند و باجدیت تمام مشغول انجام وظیفه گردیدند اما این وضع چندی دوام نداشت عمال انگلیسی ساکت نشسته و تضییقاتی در راه کار وزراء ایجاد کردند و موجبات استعفاي آنانرا فراهم ساختند و بالاخره از قدرت سازمان وزارتى مذکور کاستند و علاوه بر این دستگاه اداری سابق و سازمان خدمات اداری هند و پلیس هم که عمال انگلیسی محسوب میشدند باجرای نقشه‌های مذکور کمک میکردند و بالاخره وزرا باقیمانده از وزارت فقط عنوانی داشتند و کارها بوسیله سازمانهای مذکور اداره میشد و این دخالت‌ها بجائی رسید که عدم رضایت را در میان مردم و اعضای کنگره بوجود آورد .

موضوع دیگری که بانجام سیاست بریتانیا کمک کرد مخالفت جامعه مسلمین هند بود و در واقع اساس تقسیم کشور هند به هند و پاکستان از این اختلاف بوجود آمد و محمدعلی جناح رهبر مسلمانان این پیشنهاد را کرد و يك قیام ضد ملی بوجود آورد و بریتانیا هم که بعنوانین عديده در کار سیاست هند مداخله مینمود از این پیشنهاد دفاع میکرد و مسلمین را تحريك نموده و آلت دست قرار داده بود و اختلافات مذهبی در واقع اختلافات سیاسی شده بودند و در باطن صحبت از مذهب نبود بلکه اصل مطلب سیاست بود که رنگ مذهبی بخود گرفته بود .

در حین مبارزات ملی مردم هند در داخل آن کشور خطر جنگ جهانی دوم نیز روز بروز افزونتر میشد و تمام مردم جهان را متوحش ساخته بود سران کنگره ملی هند هم

در انتظار روش سیاست دولت بریتانیا نسبت باین واقعه بین‌المللی بودند تا اینکه علی‌رغم تمایلات خویش و مردم هند متوجه شدند که دولت بریتانیا بدون اطلاع و کسب رضایتی از آنان یا از کنگره و یا از ایالات مرکزی هند را کشور داخل در جنگ اعلام داشته است.

این امر موجب شد که اوضاع مجدداً بحال سابق برگردد زیرا تمام وزراء ایالات استعفا دادند و با شرکت در جنگ مخالفت کردند و در نتیجه مقررات قانون اساسی جدید هم معلق ماند و همان حکومت استبدادی سابق مستقر گردید و بسیاری از اعضاء کنگره بازداشت شدند و وضع هند مانند خود بریتانیا وخیم شد ولی توصیه گاندی این بود که در زمانی که دشمن در حال احتیاج است و وضع خطرناکی دارد نباید مزاحمتی برایش فراهم سازیم و باید اساس تأمین استقلال خود را بر روش عدم خشونت قرار دهیم حسن‌نیت گاندی که از نظر اخلاقی و انسانیت قابل قبول بود از لحاظ رفتار متقابل و دفاع از حق مسلم هند مورد قبول بعضی از اعضای کنگره واقع نشد ولی کنگره با صرف نظر کردن از اختلاف جزئی پیشنهاد جدیدی به دولت بریتانیا کرد که دولت مذکور موقتاً استقلال هند را برسمیت بشناسد و دولت مستقل در برابر مجمع مرکزی کنونی مسئول باشد و با تشکیل چنین دولتی وضع دفاع هند هم معلوم خواهد شد و دوشادوش بریتانیا در جنگ شرکت خواهد کرد ولی دولت بریتانیا با این پیشنهاد موافقت نکرد در طی کشاکش جنگ دوم جهانی مردم هند چندین دفعه درخواست استقلال کشور خود را کردند ولی همه‌جا با عدم موافقت دولت بریتانیا مواجه شدند.

بالاخره در سال ۱۹۴۲ کنگره سراسر هند در شهر بمبئی تشکیل یافت و قطعنامه معروف «از هند بیرون بروید»

را صادر نمود و مجدد آتش شوق و مبارزه بخاطر استقلال در دلها شعله‌ور گردید و بعد از پایان جنگ روی کار آمدن دولت جدید بریتانیا مسئله هند جزء برنامه دولت «اتلی» قرار گرفت واتلی وزیر هندوستان و وزیر جنگ و وزیر بازرگانی کابینه خود را مامور حل این مسئله کرد وزراء مذکور با همکاری نایب‌السلطنه و مصلحت اندیشی رجال سیاسی کنگره ملی هند طرح سازمان سیاسی هند را تهیه کردند مسئله فرقه‌های مذهبی که از آغاز مبارزه از مسائل مهم و لاینحل بشمار میرفت سبب شد که گذشته از کشور هندوستان کشور دیگری بنام پاکستان تشکیل گردد که اهالی آنرا مسلمانان تشکیل میدادند.

اوت سال ۱۹۴۷

بالاخره طرح مذکور برای اظهار نظر تسلیم گاندی — نهرو و مولانا ابوالکلام آزاد که از سران کنگره ملی هند بودند و محمدعلی جناح که رهبر مسلمانان بود شد اشخاص نامبرده ضمن عدم رضایت از تقسیم کشور هند و عدم تأمین استقلال تام موافقت خود را اعلام داشتند.

بدین ترتیب اولین دولت مستقل هند تشکیل گردید و طرح آن در ۴ ژوئیه ۱۹۴۷ از مجلس عوام بریتانیا گذشت و بصورت قانون لازم‌الاجرائی درآمد.

در ماه اوت ۱۹۴۷ سرزمین پهناور هند بدو کشور هند و پاکستان تقسیم و بدین وسیله نخستین دولت هند تشکیل گردید و قانون اساسی آن در ۲۶ نوامبر ۱۹۴۹ از تصویب مجلس موسسان آن دولت گذشت و از ۲۶ ژانویه ۱۹۵۰ لازم‌الاجرا گردید.

ناتمام

نگارش: کالیداس
ترجمه: پرفسور عباس مهرین شوشتری

نمایشنامه ویکرم اروسی (۵)

پردہ یا انک دوم

شهر پراک - باغ شاهی

ودوشک درون باغ می آید و باخود میگوید «ای وای! حال من عیناً مانند برهنی بی‌نوا می‌شکم گرسنه هستم که به مهمانی خوانده بشود و خوردنی‌های گوناگون یافته چندان بخورد که شکمش بترکد» ذهن من نیز تاب نگهداشتن راز پادشاه را ندارد می‌ترسم از دهنم درآید و راز پادشاه فاش گردد (باخود میگوید) مردم اینجا انبوه شده‌اند و باید جای خلوتی پیدا کرده منتظر بمانم تا اعلیحضرت از دادگاه به اینجا تشریف بیاورند. اطراف باغ می‌گردد و جایی را پسندیده می‌نشیند.

پنونیکا - (یکی از کنیزان شاه بانو) در باغ گردش میکند و باخود میگوید اعلیحضرت به من فرمود که اعلیحضرت آریاپوترا از زمانیکه از خدمت ایزد خورشید بازگشته‌اند راحت نیستند و مانند شخصی که چیز گران‌بها گم کرده و فراموشی بر او چیره شده مبهوت به نظر میرسند و میخواهند بدانند که پریشانی ایشان از چیست و فرموده‌اند چگونگی را از مانوک (یعنی ودوشک) که ندیم و دوست عزیز آریاپوتراست دریابم نمیدانم او کجاست و چگونه این برهنی را پیدا کنم. می‌اندیشد و زمزمه میکند و میگوید «مشکلی نیست که آسان نشود» راز آریاپوترا در دل این برهنی دیرتر از آنکه قطره شبنم بر روی سبزه آب شود نمی‌ماند.

دور باغ می‌گردد و همه سو نگاه میکند ناگهان نظرش برودوشک می‌افتد و باخود میگوید عجب! آقای مانوک که اینجا تشریف دارند و چنان بی‌حس و جنبش با این جمال دلکش نشسته‌اند که گویا یکی چهره بوزینه‌ای را نقاشی کرده

اینجا گذاشته است.

تردیکتر شده بلند میگوید

پنونیکا - آقای گرامی! بر شما درود.

ودوشک - خوش باشید (و باخود این کنیز فرومایه را که دیدم، تردیک است که راز پادشاه دلم را ترکانده، درآید و فاش گردد) بلند میگوید:

عجب! خوب پنونیکا! چه شده که ساز و آواز را گذاشته اینجاها می‌گردد!

پنونیکا - به فرمان اعلیحضرت خدمت شما آمده‌ام ودوشک - خیر باشد اعلیحضرت چه فرموده‌اند.

پنونیکا - فرموده‌اند شما که از ارادت‌مندان ایشان هستید اگر خدا نخواستہ اتفاق ناگوار واقع شود که سبب پریشانی ایشان بشود امیدوارند که از ایشان غافل نخواهید شد و همراهی خواهید نمود.

ودوشک (پیغام شاه بانو را سنجیده) آیا میشود که دوست من اعلیحضرت کاری کرده‌اند که سبب رنجش اعلیحضرت شده.

پنونیکا - چه عرض کنم! این اندازه میدانم که اعلیحضرت در حین سخن گفتن با اعلیحضرت ناگهان ایشان را به نامی خطاب کردند که نشنیده بودیم اعلیحضرت گمان کرده‌اند مبادا به بانوئی سخت بستگی پیدا کرده‌اند.

ودوشك - (باخود) عجب! (اعلیحضرت راز را خودشان آشکار کردند پس چرا من بیخود زبان را قفل کرده میگذارم) بلند

چه گفתי: مگر شاه بانورا بنام «اروسی» خطاب کردند زیرا از زمانیکه آن پری را دیده‌اند بر او سخت فریفته شده‌اند میترسم این عشق نه تنها اسباب دردسر شاه بانو بشود بلکه من نیز از کارهای خود بازمانم.

پنونیکا - (باخود) شکافی در دژ نمودم (بلند) آقای محترم! چه عرض کنم.

ودوشك - به علیاحضرت مودبانه بگوئید میکوشم اعلیحضرت را از این سراب که در نظرشان آب زلال جلوه گر شده و پی‌آن میروند بازدارم و اگر کامیاب شدم خدمت علیاحضرت شرفیاب شده نتیجه را عرض خواهم کرد.

پنونیکا - به علیاحضرت آنچه فرمودید عرض میکنم. از پس پرده، آواز بلند میشود، پیروز پیروز خداوند و یکی به شعر میخواند:

اعلیحضرتا! کار شما و خورشید یکسان است زیرا هم چنانکه خورشید برای زندگی جهانیان تیرگی شب را از کرانه‌های آسمان پس میراند شما نیز اندیشه‌های مردم ناپاک را نابود کرده کشور را به امنیت و داد و دهش روشن میسازید و هم چنانکه خداوند روز چون به نیمه روز میرسد لمحه‌ای توقف میکند شما نیز در ششم بهره روز اندک استراحت می‌کنید.

ودوشك (آواز خواننده شعر را شنیده باخود میگوید) اعلیحضرت از دادگاه برآمده اکنون به این سو می‌آیند بهتر است به ایشان برسم

پادشاه و ودوشك

باهم می‌آیند - پادشاه: - آه! ایزد عشق، او که پرچمش نقش نهنگ را دارد تیرش همواره به هدف میرسد و خطا نمیکند. دلم را به تیر سوراخ نمود و به يك نگاه در آن زیبایی آسمانی جا گرفت.

ودوشك - (باخود) پس کار بیچاره دختر پادشاه کاسی زار است.

پادشاه (خطاب به ودوشك) البته رازیکه بشما گفته‌ام محفوظ است.

ودوشك (سراسیمه گشته باخود میگوید) ای وای! این کنیز شیطان مرا فریب داد ورنه پادشاه چنین پرسشی نمی‌کرد.

پادشاه (بانگرانی) چرا خاموش هستید

پادشاه - بسیار خوب. بگوئید چگونه خودم را مشغول سازم

ودوشك - برویم به آشپزخانه پادشاه - برای چه؟

ودوشك - برای اینکه از دیدن پنج گانه خوردنی و بوئیدنی اندیشه‌های پریشان دور میشوند

پادشاه (بالبختند) آری! چیزهاییکه شما دوست دارید در آشپزخانه می‌یابید ولی آنچه من دوست دارم نیافتنی است.

ودوشك - مگر او شما را ندیده است.

پادشاه - اگر دیده باشد چه میشود
ودوشك - اگر دیده باشد هرگز تصور نمیکنم که او نیافتنی است

پادشاه - این سخن شما که پراز امید است بسبب محبتی است که بمن دارید

ودوشك - از آنچه اعلیحضرت میفرمائید حیرتم افزون میشود آیا بانو اروسی هم چنانکه من در زشتی بی‌مانند هستم در زیبایی بی‌نظیر است.

پادشاه - ای مان‌ویکا! بدان ناممکن است که بتوانم موزونی و زیبایی یکان یکان اعضای اندام او را توصیف بکنم مختصر اینکه میگویم

(آنچه خوبان همه دارند تو تنها داری)

ودوشك - گوش و هوشم به سخنان شماست.

پادشاه - به شعر (میگوید)

ای دوست! اندام نازنین او آرایش دهنده آرایش است (تو گوئی بهشتی است آراسته)

آنچه برای زیبایی تشبیه است نسبت به زیبایی اومشبه میشود بجای اینکه او را ماه رخ بگوئید ماه را باید اروسی رخ گفت

از این است چون مرغ چاتکا که همواره به آب‌باران نگاهش را دوخته شما همه وقت نگاهتان بر آسمان است.

پادشاه - بیمار عشق پناه گاهی جز تنهایی ندارد برویم به باغ پرمه‌دونه

ودوشك - (پیش افتاده) ازین راه تشریف بیاورید (باخود میگوید) عجب کومکی بمن شد

(بلند) خداوندا از این سو بفرمائید (چند گام رفته) و باز گشته

اعلیحضرتا! گویا نسیم جنوب از جانب باغ پرمه‌دونه اینک به پذیرائی شما آمده

پادشاه - (تامل نموده) این وصف برای نسیمی که می‌وزد بسیار موزون است (به شعر میگوید) «هنگامی که

نسیم بهار پیچه مدوی (Madawi) را به شیر و شیرین آستن
مینماید و پیچه کاوندی (Kaundi) را به لرزه و رقص
در می آورد و شیرینی و نشاط عشق را بهم پیوست میکند گویا
خود نسیم نیز به عشق کسی مبتلاست .

ودوشك (رو را برگردانیده) عشق شما نیز باید چنین
بشود - این است در باغ بفرمائید

پادشاه (خبر) شما پیش بیافتید .

باهم اندرون باغ میروند

پادشاه - به اطراف نگاه کرده - دوست! گمان میکردم
چون به این باغ بیایم افسردگی من دور خواهد شد. من پی
آرزویی که دارم میشتابم ولی روزگار مرا پس میراند حال
من چون شخصی است که در رود بیافتد و روبه جریان آب
دست و پا زند و هر چند بکوشد به شنا پیش رود نیروی آب او
را پس ببرد

ودوشك - مقصود شما چیست

پادشاه - دلم را تیر ایزد عشق خسته کرده و بدبختانه
این دل خسته به آرزویی درآویخته که نیافتنی است. خستگی
و افسردگی من افزون میشود چون می بینم که نسیم جنوب
برگهای زرد درخت انبه را فرو ریخته و بجای آنها شکوفه
و شاخهای لطیف و نازک دمیده اند.

ودوشك - گریه وزاری بس است . امیدوارم بهزودی
ایزد عشق کام شما را برآورد و دل بقرار شما را آرام دهد.

پادشاه - این سخن پر امید چونکه از دهن برهنم در
آمده به شگون خوب میگیرم .

ودوشك - اعلیحضرتا شادابی و خرمی درختها و زیبائی
گلهای این بوستان را تماشا کنید گویا آماده شده اند که از
بهار پذیرائی کنند.

پادشاه - آری در هر گامی که برمیدارم نگاهم بر
آنهاست. (به شعر)

این است گل کربکا (Karbaka) که بن آن چون ناخن
دوشیزای زیباست که بر سفیدی آن سرخی محیط گشته و این
است شکوفه گل اشوك که کنار اش خط سیاه دمیده و نزدیک
به شکفتن است و بسبب سرخی زیباتر شده و این است درخت
انبه که شکوفه هایش از گرد نازکی که روی آنها خاکستری
رنگ شده اند ، به این ترتیب ای دوست ، زیبائی بهار گویا
میان کودکی و جوانی است .

ودوشك - این سائبان که روی آن پیچه گل «اتی
موکنه» (یاسمن) پخش شده و زیر آن نیم تخت سنگ موسی
گذاشته اند و زنبور سیاه به گلها جمع شده و زمین را به
گلهای ریخته آراسته اند گویا این پذیرائی از اعلیحضرت
است اینک همه شما را خوش آمدید میگویند بپائید اینجا
آرام گیرید.

پادشاه - با ودوشك بر نیم تخت می نشیند .

ودوشك - از زیبائی گلها لذت ببرید و اندوهی که
از دوری اروسی دارید از دل دور کنید.

پادشاه - (آهی کشیده) به شعر

از زمانی که زیبائی آن دلکش را دیده ام چشمم به زیبائی
این پیچه ها و گلها متوجه نمیشود بیاندیشید چگونه به
آرزویم برسم.

ودوشك (بالبخت) ای دوست! هم چنانکه ماه یاور
اندرای بزرگ که میخواست او را به وصال اهلایا (Ahalya)
برساند از عقل بی بهره بود این دوست شما نیز از عقل بهره ای
ندارد .

پادشاه - چنین نگوئید محبت و صمیمیت درمان همه
دردها هستند و جوینده یابنده است .

ودوشك - پس بگذارید بیاندیشم و در زمانی که
می اندیشم از گریه وزاری حواسم را پریشان نکنید (ساختگی
به اندیشه فرو میرود)

پادشاه - گویا شگون خوب به نظر آورده (با خود
میگوید به شعر)

گرچه وصال آن دلبر که ماه شب چهارده هست ظاهرا
میسر نیست ولی انگیزه عشق او در دلم هم چنان که بود
هست و شگفتی در این است که دلم امیدوار است گویا بهزودی
به آرزویم میرسم.

در آن اثنا اروسی و چترلیکا بر آسمان پرواز کنان
دیده میشوند

چترلیکا - (خطاب به اروسی) آخر بگوئید به این
شتاب به کجا میروید

اروسی - از من چرا می پرسى از خودت به پرس مگر
آن شوخی که برکوه هما کوت زمانی. که گردن بند من در
پیچه گیر کرده بود از یاد رفت.

چترلیکا - چه! مگر میخواهید نزد پروروس راجه
رشی بروید

اروسی - آری گرچه به اقتضای دوشیزگی این اراده
را بی آزر می شمارم

چترلیکا - پس که را فرستاده اید که پادشاه را از اراده
شما آگاه سازد

اروسی - دلم را

چترلیکا - پیش از آنکه خدمت او برسیم درست
بسنجید که چه میخواهید بکنید

اروسی - ایزد عشق مرا بسوی او میکشد و میبرد چه
بسنجم چه بیاندیشم

رشته‌ای در گردنم افکنده دوست
میکشد هر جا که خاطر خواه اوست

چترلیکا - پس من نمی‌توانم چیزی بگویم

اروسی - راهی نشان ده که بدون مانع به او برسم

چترلیکا - ببخود می‌ترسید مگر استاد ایزدان بمطریق
بهم پیچیدن گیس که اپراجیتا (Aprajita) نامیده میشود
نیاموخته که از آزار دست درازی دیوان محفوظ باشیم .

اروسی - عجب !! من فراموش کرده بودم

هر دو به راه سدس (Siddhas) فرود می‌آیند

چترلیکا - نگاه کنید! کاخ شاهی که گوهر تاج شهر
پریشان است چگونه عکس زیبای خود را در آب رود گنگ
که در این مکان از پیوستن به رود جمنا مقدس‌تر شمرده
میشود افکنده است.

اروسی - بر کاخ خیره شده باید گفت که بهشت
سورگه (Svarga) را از جایش برکنده در اینجا نهاده‌اند
(اندک تأمل کرده) دوست! بگو یاور بیچارگان اکنون کجا
پیدا خواهد شد .

چترلیکا - خوب است در این بوستان فرود آئیم که
در زیبایی مانند باغ اندراست و از همین‌جا شاید راهی به
پادشاه پیدا کنیم.

هر دو فرود می‌آیند

چترلیکا - نگاهش بر پادشاه می‌افتد و با خورسندی به
اروسی می‌گوید دوست! اینک او اینجاست گوئی ماه است که
چون بر کرانه آسمان برآمد میداند که تاب او گیتی را
روشن می‌سازد او نگران شماست.

اروسی - (شاه را نگرسته) آنروزیکه بار اول او را
دیدم اکنون در نظرم زیباتر است.

چترلیکا - البته چونکه نظر اول طبیعی بود - بباید
به او نزدیک شویم

اروسی - ولی باید برخود افسون دمیده از نظر او
ناپدید شویم پس از آن به او نزدیک شده به سخنان او گوش
دهیم که بدوست و محرم راز خود چه می‌فرماید .

هر دو از نظر مردم ناپدید میشوند

ودوشک - اعلیحضرتا ! من راه وصال معشوقه‌ای که
می‌فرمائید نیافتنی است یافتم

پادشاه - خاموش میماند

اروسی - (به چترلیکا) این کدام معشوقه است که
پادشاه او را می‌جوید و نمی‌یابد او گوئی ناز میکند

چترلیکا - شما مانند آدمی‌زاد سخن می‌گوئید ورنه
به نیروی روانی و مراقبه این راز را میتوانید بداند

اروسی - درست می‌گوئی ولی می‌ترسم بدانم که من
نیستم

ودوشک - اعلیحضرتا ! گفتم که من راه وصال را
جستم

پادشاه - بگوئید چه راهی یافته‌اید

ودوشک - این است که شما تصور او را بکنید و
بخوابید البته او را به خواب می‌بینید یا اینکه تصویر او را
بر لوحی بکشید و همواره با خود نگهدارید

اروسی - (شاد شده باخود می‌گوید) ای دل بیتاب آرام
گیر این سخنان پراز امید هستند

پادشاه - (به ودوشک) هر دو راه شما یکسان بیهوده
میباشند به شعر:

دلی که پیوسته به تیر ایزد عشق زخم بر میدارد چگونه
میشود به خواب رود و در خواب به وصال او برسد و چشمهای
اشکبار از کجا می‌گذارند که من رخ مهوش او را بنگارم
زیرا پیش از آنکه تصویر تکمیل شود یقیناً از چشمهایم محو
خواهد شد.

چترلیکا - (به اروسی) دوست! شنیدید

اروسی - شنیدم ولی هنوز دلم آرام نیافت.

ودوشک - عقل من بیش ازین کار نمیکند.

پادشاه - آه! (به شعر)

یا اینکه دلبرم نمیداند که من فدای چه آزار روانی
شده‌ام یا به نیروی روانی به اندرون من پی برده و بی‌اعتناست
پس ای ایزد عشق! تو که دارنده پنج تیر محبت هستی بر
من به بخشای و عشقی که در دلم جا داده‌ای از دلم درآر زیرا
که روی کامیابی را نمی‌بینم.

چترلیکا - (به اروسی) شنیدی

اروسی - وای بر من! او مرا چنین سخت دل می‌پندارد
نمی‌خواهم فوراً روبه‌رو شده او را پاسخ دهم، بلکه بهتر این
است در نامه مختصر شمه‌ای از عشق خود به او بنویسم

چترلیکا - باین فکر شما موافقم

اروسی (بشتاب) برگی را برداشته بر آن مینویسد

ودوشک - این چیست که مانند پوست مار جلو پایم افتاد
پادشاه (نگاه میکند و می‌گوید) این نوشته‌ایست بر
برگ

ودوشک - شاید اروسی از ما ناپدید مانده و این نامه
را برای شما نوشته و به این وسیله می‌خواهد که در پاسخ آه
و ناله شما اظهار محبت کند

پادشاه - میدان وهم و خیال بسیار پهناور است. برگ

را برداشته میخواند

و با کمال خورسندی میگوید) دوست! حدس شما درست درآمد

ودوشك - مانعی نباشد بخوانید میخوام بدانم چه نوشته است

اروسی - بهبه عجب! برهنه پارسا ظاهرا که بسیار مقدس مینماید

پادشاه - گوش دهید بشعر خداوند

گرفتم عشق حال تو چنان کرد
ندانی عشق تو حالم چنان کرد
چو برگلهای «پاری جت» بخوابم
نسیم باغ نندن را بیابم
همه گل زیر تن پژمرده گردد
دل من از غمت آتش بگیرد

حال من بر شما نهان است ولی بدانید پس از آنکه عنایت شما را نسبت به خویش دانستم آنچنان نیستم که شما می پندارید اگر چنان بودم در بوستان نندن زمانیکه روی گلهای پاری جت در خوابم نسیم بهار را باد صرصر احساس نمیکردم و گلها از بیتابی و پهلوی به پهلوی شدن من پژمرده نمی گشتند. اروسی (به چترلیکا) اکنون باید شنید که پادشاه چه میفرماید

چترلیکا - نه می بینی اندام شان چون شاخ نازك گل نیلوفر لاغر شده البته این حالت پاسخ نامه ی شماست.

ودوشك - این نامه پراز مهر البته دل شما را آرام خواهد داد. شما تبريك میگویم. کاش وسیله شادی برای من فراهم میشد و خوردنیهای گوناگون شکم را سیر میکردند.

پادشاه - این نامه پرمهر نه تنها مایه آرام بلکه مونس تنهایی من است دوست! عبارت این نامه پرمحبت را به هیچ کس نگوئید این نامه آشکار میکند که ساغر دل او مانند دل من از عشق لبریز است و از بسکه عبارت آن شیرین و دلپذیر است چنان نشاط در من انگیزته که گویا نگاه پراز اشتیاق من به چشموهای میگون وی پیوسته است.

اروسی - پس در عشق هردو یکسان هستیم .

پادشاه (به ودوشك) دوست! میترسم از عرق انگشتهایم پاره ای از حروف این نامه ی دلبرم محو شوند نزد شما امانت می سپارم که نگهدارید .

ودوشك - (نامه را گرفته) این نامه در درخت آرزوی شما سبز و خرم شده بانو اروسی نخواهد گذاشت که بی بر بماند

اروسی به چترلیکا - با این دل خجلت زده نمیتوانم به

پادشاه نزدیک شوم از این است که چون پیش میروم تپش دل مرا پس میراند پس ای دوست! پدید بشوید و آنچه شایسته هست از جانب من به پادشاه عرض بکنید .

چترلیکا - برخود افسون میدهد و پدید میشود و به حضور پادشاه رسیده میگوید شاه ما جاوید پیروز باشند.

پروروس (با بشاشت) خوش آمدید! ولی به بخشید چونکه همراه شما دوست شما نیست شادی من ناقص است زیرا پس از آنکه رود گنگ را با جمنا پیوست دیدم اگر جمنا را تنها به بینم یاد رود گنگ میکنم.

چترلیکا - اعلیحضرتا! ابر چون بر آسمان محیط شد بعد برق میدرخشد

ودوشك - (باخود) فکر کردم این بانو اروسی است اکنون معلوم شد که دوست عزیز اوست

چترلیکا - اروسی به اعلیحضرت درود پرمحبت میفرستد و نماز برده عرض میکند
پادشاه - چه میفرماید

چترلیکا - عرض میکنم چون دیو مرا اسیر کرد شما نجاتم دادید اکنون که گرفتار عشق شده ام نیز نجات از شماست

پادشاه - (به شعر)

ای شیرین رخ! شما میگوئید که دلبرم بیمار عشق است ولی نمی بینید من چه گونه به هجر او مبتلا هستم (درد ما هر دو یکی است و درمان نیز یکسان است)

آری! آهن تافته به آهن تافته پیوند میشود

چترلیکا - (به اروسی نزدیک شده) دوست! بیائید ایزد عشق بیش از شما به محبوب شما جفا کرده

اروسی - (برخود افسون دمیده) پدید میشود و خطاب به چترلیکا میگوید بهبه چه آسان مرا از کف دادی

چترلیکا - بهزودی ثابت خواهد شد که من شما را از کف دادم یا شما مرا به آسانی گذاشتید و از یاد بردید اکنون آداب حضور پادشاه را در نظر داشته باشید.

اروسی - پیش آمده (با خجالت که لازم دوشیزه هست) شاه ما جاوید پیروز باشد

پادشاه - ای بانوی خوشرو. شعر

در پیروزی من شك نیست زیرا این لقب که اکنون شما داده اید ویژه خداوند اندراست .

دست او را گرفته پهلوی خود مینشاند

ودوشك - این برهنه دوست عزیز اعلیحضرت است چرا به من درود نگفتید

اروسی بلند شده سرفروود می آورد.

ودوشك - همواره خوش باشید

از پس پرده دیوادت تا (پیامبر ایزدان)

ای چترلیکا و ای اروسی بشتابید خداوند اندرا با نگهبانان هشت جهت (گیتی) امروز میخواهند نمایش که به شما پارسا بهرت آموخته و در آن مد و جزر هشت احساسات بشر را به عبارت بسیار فصیح و سبك بسیار دلکش نشان داده به بینید.

حاضرین همه به آواز دیوادت تا گوش میدهند
اروسی - افسرده میشود

چترلیکا - دوست عزیز! پیام دیوادت تا را شنیدید.
از اعلیحضرت مرخص شده باید برویم.

اروسی - زبانم یاری نمیکند

چترلیکا (به پادشاه) خداوند! چنانچه میدانید اروسی تابع دیگری است. از اینرو مرخص کنید تا به خشم ایزدان گرفتار نگردد.

پادشاه (به صورت افسردگی) من نمیتوانم مانع فرمان خداوند اندرا بشوم. مرخص هستید امیدوارم مخلص را فراموش نکنید

اروسی و چترلیکا میروند - اروسی بسبب جدائی ناگهان بسیار افسرده می نماید

پادشاه (به ودوشك) دوست! اکنون چشمهایم کار نمیکند بود و نبود آنها یکسان است

ودوشك - برای تسلی پادشاه میخواهد نامه اروسی را نشان دهد و میگوید چرا؟

اینکه هست و دست در جیب کرده میخواهد نامه را در آورد نمی باید سراسیمه شده دست را در جیب نگه داشته (باخود میگوید) افسوس از دیدار اروسی چنان مبهوت شدم که نامه از دستم افتاد و نمیدانم کجا شد.

پادشاه - چه میخواستید بگوئید

ودوشك - میخوام عرض بکنم که پریشان نشوید زیرا اروسی شما را صمیمانه دوست دارد و عشق او به شما چنان نیرو گرفته (که اندك جدائی) تأثیری نخواهد داشت

پادشاه - آری! دل من هم چنین گواهی میدهد زیرا هنگام رفتن او احساس میکردم. به شعر

«آه میکشد و دلش چنان تند میزد که سینه بلند میشد.
حسن میکردم بی اختیار دلش را به من سپرده میروید.»

ودوشك (باخود) ای وای! دلم می تپد مبادا اعلیحضرت نامه ای اروسی را بخوانند

پادشاه - نمیدانم به چه مشغول شوم (فکر کرده)

راستی! نامه اروسی را دهید که چشم به آن مشغول شود.

ودوشك - (با صورت یاس) افسوس اثری از آن نیست فکر میکنم با اروسی آن نیز رفت.

پادشاه - مرد که سبك مغز عجب آدم بی التفات هستی
بین نامه را کجا گذاشتی باید پیدا شود

ودوشك - (برخاسته) میگردم و زمزمه میکند هان!
اینجاست نه این نیست شاید آن باشد نه آنهم نیست

در آن ائنا شاه بانو و کنیز می آیند

شاه بانو - پنونیکا! آیا به من راست گفتی که آریاپور
با مان و که به این سائبان پیچه یاسمن رفتند

پنونیکا - قربان! گاهی شده است که علیاحضرت چیز
نادرست از بنده شنیده باشند؟

شاه بانو - پس پشت این سائبان نهان شده سخنان
محرمانه آنها را گوش میدهم تا آنچه از تو شنیدم یقینم
شود.

پنونیکا - بفرمائید

شاه بانو - پنونیکا! این چیست؟ مانند پارچه کهنه نسیم
این سو و آن سو میپیراند

پنونیکا - (نگاه کرده) قربان! گویا برگ درخت
است و چون پشت و رو میشود يك جانب آن چیزی نوشته
شده - او به پازیب (خلخال) شما گیر کرد (پیش رفته
آنها را پا زیب شاه بانو در می آورد) اجازت بدهید که
بخوانم.

شاه بانو - آری بخوان بشرطیکه عبارت آن خلاف
تهذیب نباشد

پنونیکا - (خوانده) آخ! این نامه گویا راجع به
همین اتفاق ناگوار باشد فکر میکنم که اروسی به اعلیحضرت
نگاشته و باید بدست مان دکه باشد و از غفلت او اکنون بدست
ما افتاد

شاه بانو - پس بلند بخوان

پنونیکا - میخواند

شاه بانو - خوب است که با این ارمغان عاشق آن پری
را ملاقات کنم

(با پنونیکا و دیگر کنیزان به اندرون سائبان میروند)

ودوشك - دوست! آن چیست که بر این تپه که نزدیک
به باغ هرمه و دونه هست و بنام شادی نامیده شده در هوا می پرد

پادشاه - از جایش بلند شده به باد خطاب میکند و
میگوید ای گرامی نسیم بهار! بشعر:

گرد خوشبوئی که در گلهای این پیچه هاست پراکنده

کن (تابوستان معطر گردد) از پراندن نامه‌ی محبوبه‌ام چه سود می‌بایی آخر نه توهم چنانکه گفته‌اند بر «برانجی» فریفته شدی. آیا نمیدانی که بیمار عشق را نامه (عاشقانه) درمانیست که اندوهش را دور و دلش را مشغول می‌سازد. پنونیکا - قربان! این گردش و این بیتابی و تجسس برای همین نامه است که ما یافته‌ایم

ودوشك - آخ! اینکه نامه نیست پرتاوس است که به رنگ گل پژمرده کیسرها می‌پراند

پادشاه - بختم سیاه است

شاه بانو - (به پادشاه نزدیک شده) آریاپور! این است نامه‌ای که می‌جوئید پریشان نباشید

پادشاه (با وحشت و سراسیمگی) شاه بانو آمده‌اند (برگشته) خوش آمدید

ودوشك (باخود) بلکه ناخوش

پادشاه (با صدای نرم به ودوشك) دوست! اکنون چه باید کرد

ودوشك - دزد چون بامال دزدیده گرفتار گردد چه میتواند بکند

پادشاه (به صدای نرم) مرد! احق این چه موقع شوخی است (بلند) خانم! ما در پی این نامه نبودیم چیزی دیگر می‌جستیم

شاه بانو - البته شایسته است که آنچه بخت خوش رسانده از من پنهان سازید

ودوشك - اکنون باید خوردنی آماده کرد تا این جوش صفرا فرو نشیند

شاه بانو به پنونیکا - دیدی؟ چگونه این برهمن از یار خود دفاع میکند

پادشاه - مرد احق! تو زورکی میخواهی مرا مقصر ثابت کنی؟

شاه بانو - خبر گناهی از شما نیست بلکه من گنه‌کارم زیرا با وجودیکه میدانم حضور من شما ناخوش است در حضور شما ایستاده‌ام بهتر است که بروم (باخشم و اظهار غیرت میخواهد برود)

پادشاه - بلکه من گنه‌کارم ای نازنین مرا به‌بخش و خشم را از خود دور کن البته ممکن نیست خادم بیگناه باشد

و مخدوم بر او خشم کند (برپای شاه بانو می‌افتد و پوزش میخواهد)

شاه بانو - (باخود) این اندازه ضعیف نیستم که دلم به این چالپوسی نرم شود این گونه پوزش ارزشی ندارد ولی می‌ترسم از استقامت و جسارتی که اکنون میکنم در آینده پشیمان شوم - به پوزش و فروتنی پادشاه اعتنائی نکرد هم چنان خشمگین با ندیم و کنیزان میرود.

ودوشك - (به پادشاه) شاه بانو چنان پراز خشم رفت که گویا باران به شدت بارید و جوی‌ها را پراز آب و گل آلود کرد. اکنون برخیزید.

پادشاه - دوست! این رفتار شاه بانو طبیعی است شگفتی ندارد گوش دهید (بشعر)

چنانکه گوهر خوش آب و رنگ چون مصنوعی باشد در نگاه گوهر شناس ارزشی ندارد هم چنان چالپوسی مرد چون محبت او صمیمانه نباشد بردل زن تاثیر نمیکند.

ودوشك - بهر صورت رفتن او را مغتنم بشمارید زیرا او که به درد چشم مبتلاست روشنائی را نمیتواند ببیند

پادشاه - خبر چنین نیست گرچه زیبایی اروسی دل مرا تسخیر کرده اما وابستگی و احترام من نسبت به شاه بانو کم نگشته. او هم چنان که بود تزدم گرامی است به عجز و پوزش من اعتنائی نکرد ولی امیدوارم به زودی مهربان بشود.

ودوشك - آروزهای شما به يك کنار، وقت آب‌تنی و نهار است فکر این برهمن گرسنه را باید بکنید

پادشاه - (برآسمان نگاه کرده) آری نیمه از روز گذشت بشعر:

از شدت گرما طاوس در سایه درخت، جای مرطوب نشست و زنبور شکوفه «کارنیکارا» (Karnikara) را شکافت و در آن جا گرفت و مرغابی آب استخر را گرم یافته کنار گل نیلوفر آرام یافت و طوطی در قفس از تشنگی بیتاب شده آب آب آواز میدهد.

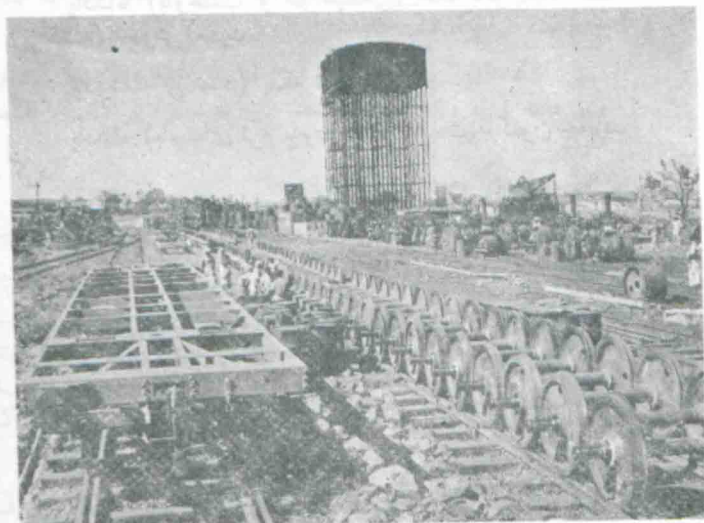
پرده می‌افتد

(یادداشت بر برخی از نامه‌ها و الفاظ پرده دوم در شماره آینده درج میگردد)

ناتمام

نگارش : آقای امرجیت سینگ
معاون هیئت راه آهن هند

امکانات جدید همکاری فنی هند در زمینه راه آهن

قسمتی از تاسیسات راه آهن هند

و غیره بعمل آورد و به سرعت قطارها افزایش داد، همچنین سازمان تحقیقات و طراحی راه آهن، تخصص فنی کامل برای کلیه امور طراحی، آزمایش و تحقیق در لوازم و آلات راه آهن را بدست آورده است.

بنابراین هند از کشورهای معدودی میباشد که اطلاعات کافی در مورد کلیه زمینه های راه آهن را داراست به علاوه صنایع سازنده لوازم و آلات راه آهن در هند نه تنها قادر است کلیه احتیاجات این کشور پهناور را تامین نمایند بلکه توانائی فراهم ساختن احتیاجات کشورهای دیگر را نیز داراست. راه آهن هند از طریق موسسات وابسته به سازمان تحقیقات و طراحی خود با کشورهای متعددی در زمینه های مختلف راه آهن همکاری آغاز نموده است که شرح آن باختصار در اینجا درج میگردد.

خرابی های ناشی از جنگ جهانی دوم و تقسیم شبه قاره هند به دو کشور هند و پاکستان خسارت زیادی به راه آهن هند وارد آورد و همین امر ضرورت فوری تعمیر و تجدید ساختمان شبکه سراسری راه آهن را ایجاب نمود. پیش از تقسیم شبه قاره هند به دو کشور، راه آهن هند احتیاجات خود را جهت تعویض قطعات لوازم و توسعه شبکه راه آهن از خارج وارد مینمود. در سال ۱۹۵۱ میلادی دولت هند مستقل مساعی خود را در راه تعمیر و تجدید لکومتیو، و واگن و سایر لوازم و آلات آغاز کرد و به مدرنیزه کردن سیستم راه آهن پرداخت و در عین حال اقداماتی برای تهیه لوازم راه آهن در داخل کشور نیز بعمل آورد.

در دو دهه اخیر طی تحول عظیمی که در راه آهن هند بوقوع پیوسته نه تنها تعداد واگن و لکومتیوها افزایش یافته و مساحت خطوط توسعه پیدا کرده، بلکه سیستم راه آهن نیز مدرنیزه شده است. در این مدت سرمایه در گردش در شبکه سراسری راه آهن هند به چهار برابر افزایش یافته و به ۳۲۰ میلیون روپیه (۳ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال) رسیده و نتیجه ظرفیت حمل مسافر دوبرابر و حمل و نقل بار از ۹۳ میلیون تن در سال ۱۹۵۱ به ۲۰۸ میلیون تن در سال ۱۹۷۱ رسیده است. از سال ۱۹۵۱ میلادی باین طرف ارزش لوازم و آلات خریداری شده از ۸۹۰ میلیون روپیه به ۳۲۲۰ میلیون روپیه (۸۹۰۰ میلیون ریال به ۳۲۲۰۰ میلیون ریال) رسیده و واردات لوازم و قطعات بتدریج تقلیل یافته و در سال ۱۹۷۰ میلادی به ۱۰ درصد رسیده است.

در این جا ضروری بنظر میرسد که بطور مختصار شرحی درباره اقداماتی که راه آهن هند و صنایع تهیه کننده لوازم و آلات راه آهن که باعث ایجاد پایه محکمی برای تولید و تهیه لوازم راه آهن در این کشور گردید داده شود تا خوانندگان بتوانند نتایج فعالیت هند را در زمینه راه آهن بهتر درک کنند. هند همزمان با احداث صنایع راه آهن برنامه مدرنیزه کردن راه آهن را نیز اجراء کرد یعنی به تدریج جایگزین ساختن لکومتیو دیزلی و برقی بجای لکومتیو بخاری را آغاز نمود، و تغییرات فنی را بخاطر بهبودی واگن های مسافری و باری، لوازم خطوط، علائم راهنمایی

۱- بهبودی وضع عمومی سیستم راه آهن ایران و احداث يك کارخانه واگن سازی برای تهیه واگن های جدید باری و سرویس واگن های موجود که پیشرفت قابل توجهی در این زمینه ها حاصل شده است.

۲- بهبود سیستم راه آهن ملی فیلیپین باتوجه خاص به افزایش سرعت قطارها و نگهداری لکوموتیوها و واگن ها و خطوط آهن. هیئت های اعزامی راه آهن هند مطالعاتی انجام داده و دو گزارشی تسلیم مقامات فیلیپین نموده اند که مورد پذیرش آنها قرار گرفته است و هم اکنون گزارش های مزبور در دست اجرا میباشد.

۳- در تایلند اقداماتی برای بهتر نمودن سیستم راه آهن شاهی باتوجه مخصوص به افزایش سرعت قطارها بعمل آمده.

۴- در عراق مطالعات مقدماتی برای امکانات و برآورد پروژه ۴۰۴ کیلومتری خط جدید از بغداد تا حسابه انجام گرفته و گزارش آن تسلیم مقامات عراقی گردیده است. مذاکره درباره اجرای این پروژه بزودی آغاز خواهد شد.

۵- در سوریه، تعمیر و تجدید خط آهن، پل ها، و سیستم راهنمایی بمساحت ۱۳۵ کیلومتر.

۶- در اردن، تعمیر و تجدید خط آهن، پل ها و سیستم راهنمایی بمساحت ۳۵۸ کیلومتر.

۷- در عربستان سعودی، بهبودی وضع خط آهن ۵۶۵ کیلومتری از منی تا مدینه منوره.

بعلاوه راه آهن هند از موسسه ملی توسعه صنعتی هند که يك سازمان دولتی میباشد خواسته است که پیشنهادهایی برای خدمات مشورتی و توصیه به راه آهن های خارجی بدهد. جنبه هایی که راه آهن هند میتواند درباره آنها خدمات مشورتی فراهم سازد از این قرار است.

(الف) بررسی امکانات احداث و ساختن خطوط جدید راه آهن و فراهم ساختن لکوموتیو و واگن و غیره.

(ب) مطالعه و تهیه طرح برای احداث قطارهای برقی و یا برقی کردن قطارهای موجود.

(ج) مطالعه و تهیه گزارش پروژه جهت احداث کارخانه واگن سازی، لکوموتیو سازی، لوازم خط راه آهن و سایر لوازم و آلات راه آهن و ریخته گری.

(د) حداکثر استفاده از وسائل موجود راه آهن، طراحی قطعات واگن و لکوموتیو و سایر لوازم و آلات راه آهن برقی و غیر برقی و غیره.

همچنین هند امکانات و تسهیلات وسیعی برای ساختن کلیه آلات و لوازم از هر نوع در کارخانه های دولتی و غیردولتی وابسته به راه آهن هند، پروژه های بخش عمومی (دولتی) و خصوصی فراهم نموده است و میتواند آنها را بمقادیر قابل توجهی صادر کند. هم اکنون هند صادرات لوازم و آلات راه آهن را از طریق شرکت بازرگانی کشوری هند که يك سازمان دولتی میباشد انجام می دهد. شرکت مزبور تاکنون سفارشات بمبلغ ۵۹۶ میلیون روپیه (۵ میلیارد و ۹۶۰ میلیون ریال) از کشورهای مختلف جهان از جمله کره جنوبی، یوگوسلاوی، مجارستان، ایران و تایوان بدست آورده است.

شرکت مزبور بابت آوردن سفارش ۱۰۵۰ واگن بمبلغ ۷۶۶ میلیون روپیه (۷۶۶ میلیون ریال) جهش بزرگی در راه صادرات لوازم راه آهن نموده است. چندی قبل هند سفارشی برای صدور ۳۶۰۰ واگن بارزش ۳۷۵ میلیون روپیه (۳ میلیارد و ۷۵۰ میلیون ریال) از یوگوسلاوی دریافت نموده است. دو سفارش قابل توجه از مجارستان و ایران به ترتیب بمبلغ ۵۸ میلیون روپیه (۵۸۰ میلیون ریال) و ۴۲ میلیون روپیه (۴۲۰ میلیون ریال) نیز به هند داده شد. واگن های باری فوق الذکر در بخش خصوصی صنایع هند تهیه خواهد شد.

موقعیت بزرگ دیگری در زمینه صدور لوازم راه آهن نصیب هند شده است باین معنی که تایوان سفارشی برای ۱۱۳ واگن مسافری بمبلغ ۳۸ میلیون روپیه (۳۸۰ میلیون ریال) به هند داده است که توسط کارخانه واگن سازی راه آهن هند واقع در مدراس ساخته میشود.

بدر نظر گرفتن امکانات وسیع صادرات لوازم و آلات راه آهن، دولت هند يك شرکت فرعی موسوم به شرکت تهیه پروژه و آلات برای صادرات لوازم راه آهن تاسیس نموده است که وابسته به شرکت بازرگانی کشوری هند است.

این مقاله در ۲۲ ژوئن ۱۹۷۱ در سرویس خارجی رادیو سراسری هند پخش شد.

کتابهای جدید

اداره انتشارات وزارت اطلاعات و رادیو هند در ماه های ژوئیه - اوت ۱۹۷۱ کتابهای جدیدی بشرح زیر انتشار داده است.

نام کتاب

قیمت

- ۱- مساجد هند تالیف دکتر ضیاءالدین سائی - چاپ دوم ۷۲ صفحه.
در این کتاب نقش مساجد در جامعه اسلامی شرح داده شده و یک فصل کتاب به فن معماری که در مساجد مختلف این کشور پهنابکار رفته اختصاص یافته است.
۷۵ سنت
- ۲- مختصری درباره برنامه پنجساله چهارم هند (۷۴ - ۱۹۶۹) - ۱۵۲ صفحه
کلیه طرح هایی که در طول مدت این برنامه اجراء میشود در این کتاب ذکر شده است.
۶۰ سنت
- ۳- کلیات آثار مهاتما گاندی - جلد ۲ - ۴۲ - ۵۵۴ صفحه
این مجلد فعالیت رهبر بزرگ هند را از ۱۶ اکتبر ۱۹۲۹ تا ۲۸ فوریه ۱۹۳۰ در بر میگیرد که مرحله مهمی در نهضت آزادی هند بشمار میرود. در این زمان مهاتما گاندی پس از یک وقفه هشت ساله عملا و فعالانه عنان رهبری را بدست گرفت و خودش را با خواسته های گروه مکتب ردیکال های هند که جواهر لعل نهرو و سوبهاس چندرابوس در راس آن قرار داشتند و هدف آن استقلال کامل کشور بوده مربوط ساخت.
۶ دلار
- ۴- برنامه پنجساله چهارم هند (۷۴ - ۱۹۶۹) بصورت سؤال و جواب - ۶۸ صفحه
۳۰ سنت
- ۵- وضع بحرانی تعلیمات عالی در هند تالیف دکتر ک. ن. راج - ۳۱ صفحه
در این کتاب سخنرانی های دکتر ک. ن. راج که در روزهای ۱۴ و ۱۵ دسامبر ۱۹۷۰ در سمینار یادبود پاتل ایراد گردید آمده است.
۳۰ سنت
- ۶- سیاست خارجی هند بقلم جواهر لعل نهرو چاپ دوم - ۶۱۲ صفحه
برگزیده سخنرانی های اولین نخست وزیر هند که از سپتامبر ۱۹۴۶ تا آوریل ۱۹۷۱ ایراد گردید.
۴۸۰ دلار

علاقمندان میتوانند این کتابها را با ارسال قیمت آن از نشانی زیر فراهم نمایند:

The Business Manager ,
Publications Division,
Ministry of Information & Broadcasting,
Government of India ,
Patiala House,
New Delhi,
India.

اخبار هند

اعلامیه مشترك هند و یوگوسلاوی

پرزیدنت تیتو رئیس جمهوری یوگوسلاوی و بانو که در روز ۱۶ اکتبر برای يك دیدار رسمی از هند به این کشور سفر کرده بودند روز ۲۰ اکتبر دهلی نورا بقصد مین خویش ترك کردند.

در پایان سفر رئیس جمهوری یوگوسلاوی اعلامیه مشتركی در دهلی نو انتشار یافت که خلاصه آن در زیر درج میشود:

بنابعد عوت حضرت و . و . گیری رئیس جمهوری هند حضرت مارشال ژوسیپ بروز تیتو رئیس جمهوری فدرال سوسیالیست یوگوسلاوی و بانو تیتو از روز شانزدهم تا بیستم اکتبر ۱۹۷۱ بازدید رسمی دوستانه از هند بعمل آوردند. در این بازدید فرصتی برای ابراز دوستی مرسوم بین هند و یوگوسلاوی و انگیزه جدید و نیرومندی برای ادامه روابط نزدیک و تأیید مشترك هدفهای صلح آزادی و استقلال و همکاری بین المللی که براساس مساوات استوار باشد بدست آمد.

رئیس جمهوری یوگوسلاوی بارئیس جمهوری ونخت وزیر هند پیرامون اختلافات بین المللی و روابط دوجانبه هند و یوگوسلاوی مذاکراتی بعمل آورد. طرفین درباره وضع بین المللی که در حال تغییر میباشد مذاکره کردند و ضرورت تشدید و تشريك مساعی در صحنه بین المللی را که بنفع صلح جهانی و مبارزه برای آزادی و استقلال کشورها باشد یادآور شدند.

در این مذاکرات که در محیط دوستانه و صمیمانه و اعتماد و اطمینان متقابل صورت گرفت تشابه و نزدیکی نظریات طرفین درباره پاره ای مسائل مهم مورد علاقه دو کشور روشن گردید.

طرفین با رضایت کامل خاطر نشان نمودند که همکاری بین دو کشور طی سالها بیش از پیش توسعه یافته و می یابد. هر دو طرف پذیرفتند که امکانات برای توسعه و تشدید همکاری براساس طویل المدت در کلیه زمینه ها وجود دارد و موافقت نمودند که مشورت های منظم و مرتبی برای عملی

ساختن این منظور انجام شود. طرفین به ضرورت اتخاذ اقداماتی برای تشویق همکاری اقتصادی که شامل پروژه های مشترك در دو کشور ویا در کشورهای ثالث و استفاده از تخصص علمی و تکنولوژی براساس منفعت دو طرف میباشد تاکید نمودند و موافقت کردند که اقدامات مزبور از طرف مقامات اقتصادی از طریق کمیته های مشترك و سازمانهای دیگر بعمل آید.

طرفین خاطر نشان نمودند با اینکه هنوز هم چند دستگی در اروپا وجود دارد و بقایای جنگ اخیر موجود است اما کشورهای آن قاره به بهبود بخشیدن شرایط و بوجود آوردن محیط برای استحکام امنیت و صلح و همکاری مثبت بین کشورهای اروپائی براساس مساوات موفق شده اند. در این مذاکرات احساس گردید که با وجود بعضی روشهای مثبت و مساعی جدی که برای حل و فصل مسائل بزرگ جهانی از طریق مذاکرات بعمل می آید سیاست قدرت و تجاوز و مداخله در امور داخلی کشورها در روابط بین المللی ادامه دارد و این امر آزادی و امنیت کشورها را بخطر انداخته و مانعی در راه توسعه آنها شده است.

طرفین معتقد بودند که سیاست عدم تعهد حلقه مستحکمی بین آنها میباشد. کشورهای یوگوسلاوی و هند که به اصول و مقاصد عدم تعهد پای بند میباشند با در نظر گرفتن این امر که وضع بین المللی موجود تقاضای تشدید مساعی کشورها را غیر متعهد را دارد موافقت نمودند که اقدامات ثابت و استواری برای اجرای برنامه مصوبه کنفرانس لوساکا برداشته شود.

طرفین بحران بین المللی پول و وضع اقتصادی را که باعث اضطراب و آشفتگی شده است مورد بررسی قرار دادند و خاطر نشان نمودند که هیچگونه پیشرفتی در تقلیل دادن فاصله بین کشورهای پیشرفته و کشورهای در حال توسعه و همچنین برای از بین بردن اقدامات تبعیضی که به کشورها در حال توسعه اثر سوء میگذارد حاصل نشده است. طرفین تاکید نمودند که کشورهای در حال توسعه که

بحران اقتصادی جهانی کنونی به غالب آنها اثر میگذارد باید اقدامات دستجمعی و موثرتری برای بهبود بخشیدن وضع بعمل آورند.

طرفین موافقت نمودند که برای تشدید میزان رشد اقتصادی برنامه‌های مفیدی برای توسعه همکاری بین کشورهای در حال توسعه در سطح بین‌المناطق و ناحیه‌ای که در کنفرانس کشورهای غیر متعهد در لوساکا تصویب شده بود اجرا گردد تا توسعه سریع بدست آید. ضمناً دو طرف به اهمیت کنفرانس وزرای تجارت خارجی کشورهای آسیائی که اخیراً در بانگکوک تشکیل شده بود و کنفرانس وزرای گروه شصت و هفت کشور که در لیما تشکیل شد تأکید نمودند.

طرفین موافقت نمودند که در کنفرانس لیما باید کشورهای در حال توسعه اطمینان پیدا کنند که آنان در کنفرانس «انگتاد» سوم متفقاً کار خواهند کرد و همچنین اطمینان یابند که خط مشی توسعه سازمان ملل متحد برای دهه دوم توسعه با موفقیت انجام شود.

طرفین به ضرورت اقدامات فوری بمنظور رسیدن به خلع سلاح عمومی و کامل تحت کنترل موثر و واقعی بین‌المللی که شامل خلع سلاح هسته‌ای نیز باشد تأکید نمودند.

طرفین نقش و فعالیت سازمان ملل متحد را مورد مذاکره قرار دادند و ضرورت احترام و رعایت منشور سازمان را بوسیله کلیه اعضای سازمان ملل متحد یادآور شدند. و از پذیرفته شدن بهوتان - قطر و بحرین به عضویت سازمان ملل متحد استقبال کردند. آنان اهمیت مخصوصی برای واگذاری فوری حقوق حقه جمهوری خلق چین در سازمان ملل متحد به آن کشور قائل شدند.

طرفین پشتیبانی خود را از نهضت‌های ملی و آزادیخواه و مبارزه بر علیه استعمار اعلام کردند و محو کامل آثار و

بقایای استعمار را طبق اعلامیه سازمان ملل دایر بر آزاد نمودن ملت‌ها و کشورهای استعماری خواستار شدند. آنها روش‌ها و سیاست‌های نژادی را محکوم کردند و آنرا نقض حقوق بشر و آزادی اساسی تلقی نمودند.

طرفین نگرانی خود را از ادامه جنگ و مداخله خارجی در هند و چین ابراز نمودند و لزوم خروج سریع نیروهای خارجی را از هند و چین تأکید نمودند تا مردم آن ناحیه بتوانند در صلح و امنیت زندگی کنند و سرنوشت خود را آزادانه و بدون مداخله خارجی تعیین کنند.

هر دو طرف خاطر نشان ساختند که پیشنهاد هفت ماده‌ای دولت موقت انقلابی ویتنام جنوبی اساس مهمی برای یافتن راه حل مسالمت‌آمیز سیاسی این مسئله میباشد و اظهار امیدواری کردند که راه حل سیاسی مسالمت‌آمیز برای موضوع ویتنام - لائوس و کامبوج در چهارچوب عمومی قراردادهای ژنو یافت شود.

طرفین نگرانی عمیق خود را از اوضاع و کشمکش در آسیای غربی (خاورمیانه) و عدم حصول نتیجه مثبت در حل این بحران ابراز داشتند و خاطر نشان نمودند که تاخیر بیشتر دریافتن راه حل مسالمت‌آمیز این مسئله در مطابقت با قطعنامه شورای امنیت مصوب ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ صلح و امنیت بین‌المللی را بطور جدی تهدید میکند. آنها مجدداً ضرورت اقدامات فوری را برای رسیدن به صلح پایدار و منصفانه بر اساس اجرای قطعنامه فوق‌الذکر که شامل تخلیه اراضی اعراب از طرف اسرائیل و احترام به حقوق حقه مردم فلسطین نیز باشد تأکید کردند.

رئیس‌جمهوری فدرال سوسیالیست یوگوسلاوی از رئیس‌جمهوری هند و نخست وزیر بانو ایندرا گاندی برای بازدید از یوگوسلاوی دعوت کرد که با خرسندی زیاد مورد پذیرش قرار گرفت.

بهبود اقتصاد هند

میشود.

در این گزارش گفته شده است که میزان درآمد ملی هند در سال مالی ۷۱ - ۱۹۷۰ میلادی ۵۵ درصد نسبت به سال ماقبل افزایش یافته و میزان رشد محصولات کشاورزی بیش از ۶ درصد افزایش را نشان میدهد که باعث ایجاد بازار وسیع داخلی جهت کالاهای صنعتی گردیده است.

گزارش مزبور حاکیست که در مقابل این بهبود تولیدات صنعتی هند کمی نقصان دیده یعنی از ۶۴ درصد در سال ۱۹۶۹-۷۰ به ۵ درصد تقلیل یافته است.

بنابر گزارش رزرو بانک اف ایندیا (بانک مرکزی

هند) برای سال ۷۱ - ۱۹۷۰ که در دهلی نو انتشار یافت اقتصاد

هند بهبود یافته است. گزارش مزبور حاکی است که پس از استقلال این کشور هیچ زمانی میزان رشد کشور به سطح فعلی نبوده است.

بانک مرکز هند در گزارش خود بعد از شرح تفصیلات پیشرفتی که در زمینه‌های مختلف اقتصادی نصیب هند شده است به مشکلاتی که این کشور با آنها مواجه است اشاره کرده و یادآور شده است که اکثر این مشکلات موقتی و زودگذر

پیشرفت صنعت کود شیمیائی هند

بودن هزینه ممکن است هند انرژی اتمی را بعنوان مواد اولیه بکار ببرد. بعلاوه تا آنجا که ممکن است هند در امر توسعه ظرفیت پالایشگاه موضوع ضرورت مواد اولیه کود شیمیائی را نیز ملحوظ میدارد.

وزیر نفت و مواد شیمیائی هند سپس خاطر نشان ساخت هند پیشرفت قابل توجهی در زمینه طراحی و مهندسی کارخانه‌های کود شیمیائی و تهیه لوازم و آلات مورد نیاز صنعت کود شیمیائی نموده است. هم‌اکنون هند انواع ماشین‌آلات این صنعت را میسازد و تنها ۳۰ تا ۳۵ درصد قطعات کارخانه کود شیمیائی را از خارج وارد میکند و پس از انعقاد بعضی از قراردادهای مشارکت که تحت مطالعه و مذاکره میباشد این رقم به کمتر از ۱۵ درصد تقلیل خواهد یافت.

آقای ستی با اشاره به مسائلی که کلیه کشورهای در حال توسعه با آنها روبرو هستند گفت در سال ۷۰ - ۱۹۶۹ کشورهای مزبور در حدود ۷ میلیون تن کود شیمیائی تهیه نمودند در حالیکه مصرف آنها در حدود ۱۲۳ میلیون تن بود. بنابراین ضروری است که کشورهای مذکور اقدامات عاجلی برای تامین کمبود کود شیمیائی بعمل آورند و برای رسیدن باین مقصود برنامه‌ریزی موثر و سرمایه کافی لازم است.

آقای پ. سی. ستی وزیر نفت و مواد شیمیائی هند سمینار سه روزه بین‌المناطق را که از طرف سازمان توسعه صنعتی ملل متحد ترتیب داده شده است در حضور ۲۰۰ نفر نماینده و ناظر از ۳۵ کشور جهان را در دهلی نو افتتاح کرد و اظهار خوشبینی نمود که هند تا سال ۷۷ - ۱۹۷۶ خواهد توانست کلیه احتیاجات کود شیمیائی خود را در داخل کشور تولید کند.

نامبرده اضافه کرد هند بمنظور برآورده ساختن این منظور برنامه وسیع توسعه صنعت کود شیمیائی را بدست گرفته است. احتیاجات کود شیمیائی هند در سال ۷۴ - ۱۹۷۳ در حدود ۳۲ میلیون تن و در سال ۷۹ - ۱۹۷۸ بمیزان ۵۲ میلیون تن برآورد میشود و انتظار میرود که در پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (۷۴ - ۱۹۷۳) ظرفیت تولیدی کود شیمیائی نیتروژنی و اوره به ترتیب در حدود ۲۳ میلیون تن و ۲ میلیون تن برسد.

وزیر نفت هند با اشاره به مسائل تهیه مواد اولیه مورد نیاز کود شیمیائی گفت هند هم‌اکنون کارخانه‌هایی برای تبدیل ذغال سنگ درجه پائین به گاز احداث مینماید. نامبرده افزود با در نظر گرفتن موفقیت روش جدید الکترولیسیس که هم‌اکنون در بعضی کشورهای غربی متداول شده و مناسب

افزایش تسهیلات جهانگردی در جامو و کشمیر (هند)

ساختن تسهیلات برای جهانگردان و سیاحان در طی پنج‌سال صرف خواهد کرد.

وزیر مشاور ایالت جامو و کشمیر (هند) اضافه کرد که در سال گذشته توریستی که در ماه اوت ۱۹۷۱ پایان یافت بیش از ۶۴۹۰۰ جهانگرد و سیاح به این ایالت آمده‌اند که ۱۰۴۰۰ نفر آنها خارجی بوده‌اند.

وزیر مشاور و سرپرست توریسم ایالت جامو و کشمیر در مجلس قانونگذاری آن ایالت اعلام داشت که سازمان جلب سیاحان طرح بزرگ پنج‌ساله‌ای برای جلب توریست به این وادی زیبا در تمام فصول سال تهیه کرده است.

بنابراین طرح پنج‌ساله حکومت ایالتی مبلغ ۳۷ میلیون روپیه (۳۷۰ میلیون ریال) برای امور توریسم و فراهم

پروژه‌های جدید صنایع روستائی در هند

شده است.

تا ماه مارس سال جاری میلادی در حدود ۱۳۴۰۰۰ شغل جدید با اجرای ۴۹ پروژه صنایع روستائی تهیه شده است. دولت هند قصد دارد که در مدت ۲۵ سال شبکه پروژه‌های صنایع روستائی را در سراسر کشور ایجاد کند.

بنابر تصمیم دولت هند در سال جاری پنج‌پروژه جدید صنایع روستائی در نواحی مختلف این کشور احداث خواهد شد. هم‌اکنون امور مقدماتی برای ۵۰ پروژه جدید آغاز شده است پروژه‌های مزبور جهت توسعه صنایع کوچک در نواحی روستائی برای تهیه امکانات کار غیر از کشاورزی تنظیم و بمورد اجرا گذارده

احداث اولین راه آهن زیرزمینی در هند

نامبرده اضافه نمود که يك هيئت روسی در ماه آینده برای تهیه گزارش فنی و اقتصادی این پروژه به کلکته خواهد آمد و گزارش پروژه را برای بررسی به هیئت راه آهن هند تسلیم خواهد کرد.

آقای قریشی نایب وزیر راه آهن هند در يك جلسه مطبوعاتی در کلکته اعلام کرد که امور ساختمانی راه آهن زیر زمینی کلکته در اوائل سال آینده میلادی آغاز خواهد شد. هزینه احداث این راه آهن زیر زمینی در حدود ۱۴۰۰ میلیون روپیه (۱۴ میلیارد ریال) برآورد شده است.

ستایش دکتر گلن سیبورگ از پیشرفتهای اتمی هند

دکتر سیبورگ اضافه نمود با استفاده از زیربنای تاسیسات انرژی اتمی که دکتر بهابها برای کشور خود تهیه کرد هند اولین کشور در حال توسعه میباشد که از نیروی اتم در امر تولید برق استفاده میکند. دکتر بهابها به حق تاکید می نمود که انرژی اتمی برای ملل در حال توسعه بهمان ميزانی اهمیت دارد که برای کشورهای پیشرفته دارامیباشد. او معتقد بود که اگر کشورهای در حال رشد بخواهند سطح زندگی خویش را به پای مردم کشورهای صنعتی برسانند باید بمیزان وسیعی از نیروی اتم بهره برداری کنند.

دکتر گلن سیبورگ رئیس چهارمین کنفرانس بین - المللی سازمان ملل متحد برای استفاده صلحجویانه از انرژی اتمی بهنگام افتتاح کنفرانس درژنو از پیشرفت شکفت انگیزی که هند در این زمینه بدست آورده است ستایش فراوان کرد. دکتر سیبورگ به نقشی که مرحوم دکتر هومی بهابهابانی تحقیقات اتمی در هند در زمینه استفاده از انرژی اتمی برای مقاصد صلحجویانه بازی کرده است اشاره کرد و گفت آن مرحوم تاکید زیادی به منفعت نیروی اتم جهت کشورهای در حال توسعه نموده است.

هند سه کارخانه جدید برق اتمی می سازد

آقای چکروارثی گفت: محل این کارخانه ها با در نظر گرفتن کافی بودن آب تمیز و بدون نمک و شن دریائی بمنظور خنك کردن دستگاههای مختلف اتمی و دارا بودن صخره های سخت برای ساختمان کارخانه و همچنین جهت باد انتخاب خواهد شد و لازم است که محل این کارخانه ها از مناطق مسکونی در حدود يك ميل (يك كيلومتر ونیم) فاصله داشته باشد.

آقای م. ن. چکروارثی رئیس کمیته ای که کمیسون انرژی اتمی هند برای تهیه گزارش امکانات احداث کارخانه های برق اتمی در هند تعیین شده است در شهر احمدآباد به روزنامه نگاران اظهار داشت که تا پایان سال ۱۹۷۹ میلادی سه کارخانه جدید برق اتمی هریک به ظرفیت ۵۰۰ مگاوات بپرو در سه نقطه مختلف کشور ساخته خواهد شد. وی اضافه کرد که کارخانه های مزبور در برنامه پنجساله پنجم هند گنجانیده خواهد شد.

گام جدیدی در پیشرفت علمی هند

هند محسوب میشود. طبق این فورمول گازمتان که با شکستن نفتا بدست می آید و تاکنون بدون استفاده می ماند با کلور ترکیب میشود و دو محصول فوق الذکر تهیه می گردد.

لابراتور ملی شیمی هند واقع در شهر پونه فورمول جدیدی برای تولید «کلورومتان» ها مانند کاربن - تتراکلورائیید و کلوروفرم از گازمتان در داخل این کشور تهیه نموده است که گامی دیگر در پیشرفت تحقیقات علمی

امکان معالجه سرطان با داروی سیستم هومیوپاتی

این دارو از خیزران تهیه میشود و هم‌اکنون نمونه‌هایی از این دارو به کشورهای سوئیس - آلمان و فرانسه برای ارزیابی بیشتر تأثیر آن ارسال گردیده است.

انجمن پزشکان سیستم هومیوپاتی پزشکی (معالجه با دارو های همسان مرض) در ایالت تامیل نادو (هند) اعلام داشته است که انجمن مزبور موفق به تهیه دارویی گردیده که برای معالجه سرطان موثر میباشد.

پروتکل تجارت هند و چکوسلواکی

در این پروتکل افزایش صادرات کالاهای غیر سنتی هند به چکوسلواکی پیش بینی شده است و کالاهای مصرفی به ۴۰ درصد کلیه صادرات هند به آن کشور خواهد بود.

هند و چکوسلواکی پروتکل جدید تجارت را برای سال ۱۹۷۲ امضا کردند. طبق این پروتکل تجارت دو کشور بمیزان ۹۶۴ میلیون روپیه (۹ میلیارد و ۶۴۰ میلیون ریال) خواهد بود.

افتتاح دانشگاه جدید کشاورزی در جنوب هند

کشاورزان را از ثمرات دانش خود بهره‌مند سازند. آقای ك. ك. شاه‌استاندار ایالت تامیل نادو که ریاست جلسه را بعهده داشت گفت دانشگاه باید رابطه نزدیکی با جامعه کشاورز برقرار کند.

آقای کارونانیدی رئیس شورای وزیران ایالت تامیل نادو (مدراس سابق) اولین دانشگاه کشاورزی در این ایالت را در شهر کویمباتور افتتاح کرد. آقای کارونانیدی طی سخنانی که باین مناسبت ایراد داشت از دانشمندان و دانش پژوهان کشاورزی خواست که

پیشرفت بیمه عمر در هند

جاری (آوریل - اوت ۱۹۷۱) در سراسر هند و خارج انجام داده است بمیزان ۳۷۵۱۲۵ میلیون روپیه از ۴۶۰۹۶۶ بیمه نامه میباشد در حالیکه در مدت مشابه سال گذشته ارقام مزبور بمبلغ ۲۶۴۸۷۷ میلیون روپیه از ۳۵۴۸۰۰ بیمه‌نامه بوده است.

بنابر اطلاع رسیده معاملات شرکت بیمه عمر در ماه اوت سال جاری در حدود ۱۰۷۱۲۷ میلیون روپیه (۱۰ میلیارد و ۷۱۲ میلیون ریال) از ۱۲۹۴۴۸ بیمه نامه بوده است که شامل ۴۶ میلیون روپیه معاملات خارجی نیز میباشد. معاملاتی که شرکت بیمه عمر در پنج ماه اول سال

کشف ذخایر سنگ سیدرات (کربنات آهن) در هند

میتوان آنرا جایگزین سنگ‌های وارداتی که از آنها برای تولید ایدروژن که در صنعت روغن نباتی و صنایع شیمیائی استفاده میشود نمود.

اداره زمین شناسی هند ذخایر سنگ سیدرات (کربنات آهن) را بمیزان هنگفتی در بخش کوچ واقع در ایالت گجرات کشف نموده است. بنابر تخمین موسسه مرکزی تحقیقات سوخت هند ذخایر کشف شده در حدود ۴۵ میلیون تن میباشد و

هند در عراق ۴۰۴ کیلومتر راه آهن میسازد

آقای دکتر فخری قدوری رئیس هیئت بازرگانی عراق و سایر اعضای این هیئت که چندی قبل به هند سفر کرده بود با آقای هانومتایا وزیر راه آهن این کشور ملاقات و مذاکراتی بعمل آورد. در این ملاقات وزیر راه آهن هند به رئیس هیئت بازرگانی عراق اطمینان داد که هند برای ساختن خط آهن ۴۰۴ کیلو متری از بغداد تا حسائبه براساس پروژه در دست آماده است و اطلاعات کامل فنی را برای اجرای این

پروژه دارا میباشد. پروژه فوق الذکر شامل احداث يك خط آهن با استاندارد بین المللی از بغداد تا حسائبه میباشد که خلیج فارس را با لاتیقیه در سوریه و بیروت از طریق بغداد مربوط خواهد ساخت. هزینه این پروژه در حدود ۱۲۵۰ میلیون روپیه (۱۲ میلیارد و ۲۵۰ میلیون ریال) برآورد شده است.

افزایش صادرات منسوجات نخی هند

اجلاسیه سالانه شورای مشورتی توسعه صادرات منسوجات نخی هند روز بیستم سپتامبر در بمبئی تشکیل گردید. در این اجلاسیه آقای تاکر سه رئیس شورا گفت در سال گذشته صدور منسوجات و البسه و سایر کالاهای نخی هند افزایش قابل توجهی را نشان داده اند. هند طی این مدت

پارچه و کالاهای نخی به ارزش ۱۱۵۱۷۷ میلیون روپیه (۱۱ میلیارد و ۵۱۷ میلیون ریال) به کشورهای مختلف جهان صادر کرد و در نتیجه رکورد صادرات منسوجات نخی شکسته شد.

صادرات میگو از هند به ژاپن

هند برای نخستین بار بزرگترین صادرکننده میگو به ژاپن گردید. بنابر اعلامیه شورای توسعه صادرات مواد غذایی دریائی در طی مدت ژانویه - ژوئیه ۱۹۷۱ هند میگوی منجمد

بمیزان ۵۰۱۹ تن به ژاپن صادر کرده در حالیکه در مدت مشابه سال گذشته این رقم در حدود ۳۲۴۷ تن بوده است.

صادرات ریل راه آهن از هند

مدیر عامل کارخانه فولادسازی بهیلای (هند) روز دهم اکتبر به روزنامه نگاران اظهار داشت کوره انفجار این کارخانه که در ماه ژوئیه سال جاری کار خود را شروع کرده هم اکنون با ۹۵ درصد ظرفیت خود کار میکند و همین امر

باعث شده است که هند بمیزان ۲۰۰۰۰ تن ریل راه آهن به مصر و ۱۱۵۰۰۰ تن به شوروی و ۱۰۰۰۰ تن به آرژانتین صادر کند.

هند خدمات مشورتی برای لیبی فراهم می سازد

قراردادی بین دولت لیبی و مشاورین هندی موسوم به «دستور و شرکاء» بمنظور تهیه گزارش امکانات احداث صنعت آهن و فولاد در لیبی در شهر تریپولی پایتخت آن کشور امضا

گردید. این دومین قرارداد است که دولت لیبی با شرکت های مشورتی هند امضا کرده است.

افزایش صدور الماس و زیورآلات از هند

صادر کرده است که ۵۵ میلیون روپیه بیشتر از صادرات این اقلام در مدت مشابه سال گذشته میباشد.

طی چهارماه اول سال مالی کنونی هند الماس و زیورآلات به ارزش ۱۵۰ میلیون روپیه به کشورهای مختلف جهان

افتتاح کنفرانس شرکتهای تعاونی هند

باید یادآور شد که «شرکت تعاونی کودشیمیائی کشاورزان هند» نخستین شرکتی است که کارخانه کودشیمیائی را که با سرمایه شرکتهای تعاونی تاسیس شده و بوسیله آن شرکت اداره میشود احداث نموده است. سوداین کارخانه به سهامداران شرکتهای تعاونی کشاورزان که در ده ایالت هند ۲۰ میلیون عضو دارد خواهد رسید. شرکت تعاونی کودشیمیائی کشاورزان هند در نظر دارد تا سال ۱۹۷۴ میلادی بزرگترین واحدهای تولید کننده کودشیمیائی آمونیا - اوره و ن. پ. ک. را احداث نماید. کارخانه تولیدکننده آمونیا و اوره در کالول در ۱۵ میلی شهر احمدآباد (ایالت گجرات) و کارخانه ن. پ. ک. در بندر کاندلا در ایالت گجرات احداث می گردد.

میزان تولید کارخانه کالول در حدود ۹۱۰ تن آمونیا و ۱۲۰۰ تن اوره در روز خواهد بود و انتظار میرود محصول این کارخانه در سال ۱۹۷۳ برای فروش به بازار عرضه شود. شرکت مزبور تسهیلات آموزشی - مشورتی و سرویس و عملیات نمایشی نیز برای کشاورزان فراهم خواهد کرد.

پروژه شرکت تعاونی کودشیمیائی کشاورزان هندی نمونه بارزی از همکاری بین المللی میباشد و توسط شرکت های تعاونی هند و آمریکا و دولت های متحده آمریکا - انگلیس و هند مشترکا اجرا میگردد.

آقای فخرالدین علی احمد وزیر کشاورزی هند در مراسم افتتاح کنفرانس متصدیان شرکتهای تعاونی و رؤسا و مامورین عالیرتبه فدراسیون بازاریابان محصولات کشاورزی در دهلی نو گفت برای موفقیت در کشاورزی کودی از کودشیمیائی مفیدتر نیست و باعث خوشوقتی است که در سال گذشته واحدهای تعاونی هند کودشیمیائی را بمبلغ ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون روپیه (۲۵ میلیارد ریال) در سراسر هند بفروش رسانده است.

وزیر کشاورزی هند از آغاز پروژه ترویج کودشیمیائی مرکب از نوع ن. پ. ک. که شرکت تعاونی کودشیمیائی کشاورزان هندی در سراسر کشور آغاز نموده است استقبال کرد و از نمایندگان دولت و بخش تعاون خواستار شد که باین پروژه حداکثر کمک را بکنند تا بتواند در مدت تعیین شده هدف های عملی را با موفقیت بدست آورد.

وزیر کشاورزی هند اضافه کرد در اثر اجرای این پروژه که در اوائل سال ۱۹۷۴ میلادی پایان میرسد همه ساله در مصرف ارز خارجی هند ۲۲۰ میلیون روپیه (۲۲۰۰ میلیون ریال) صرفه جویی خواهد شد و همچنین ۸ میلیون تن غله اضافی تولید میگردد.

فخرالدین علی احمد گفت نفع این پروژه به کشاورزان عضو سیستم تعاونی هند خواهد رسید.

* * *

برنامه فارسی رادیو دهلی

برنامه صبح (همه روزه) روی امواج کوتاه در ردیف
۱۶ و ۱۹ متر برابر با ۱۵۱۹۰ و ۱۷۷۵۵ کیلوهرتز
موسیقی: ۷-۱۵ بوقت تهران
اخبار: ۷-۲۰ بوقت تهران
پایان برنامه: ۷-۳۰ بوقت تهران
جمعه صبح ها آیاتی از قرآن مجید و سپس اخبار
پخش میشود.

برنامه شب روی موج متوسط در ردیف ۲۸۰ متر
برابر با ۱۰۷۰ کیلوهرتز از ساعت ۱۹-۳۰ تا ساعت
۰۰-۲۱ بوقت تهران و روی امواج کوتاه در ردیف
۳۰ و ۷۶ متر برابر با ۹۹۱۲ و ۳۹۰۵ کیلوهرتز از
ساعت ۱۹-۴۵ تا ساعت ۲۰-۴۵ بوقت تهران

اگر مایلید با ما مکاتبه کنید میتوانید نامه های خود را باین نشانی ارسال فرمائید

Persian Unit, All India Radio,

New Delhi, India.

بخش فارسی رادیو دهلی، توسط سفارت کبرای هند، تهران، ایران

اگر درباره برنامه شنوندگان مکاتبه میکنید، عنوان آن را روی پاکت بنویسید